

απόψεις

Οι πυρκαγιές και η ανάληψη ευθύνης

Πόσες φορές σας έχει τύχει να επισκεφτείτε μεγάλη επιχείρηση/οργανισμό, ιδίως κρατικών συμφερόντων αλλά δυστυχώς και ιδιωτικών και σε σχετική σας ερώτησή να λάβετε την απάντηση: «Εγώ δεν γνωρίζω, ρωτήστε την εταιρεία/επιχείρηση/οργανισμό»; Ωσάν ο υπάλληλος με τον οποίο συνομιλείτε να μην είναι κομμάτι της εταιρείας/επιχείρησης/οργανισμού, με τον οποίο προσπαθείτε να συνδιαλλαχθείτε. Πόσες φορές στην επαγγελματική, στη δημόσια ακόμη και στην κοινωνική σας ζωή δεν έχετε ακούσει: «Δεν φταίω εγώ, τα παράπονά σας πιο πάνω/αλλού»; Πόσες φορές ενώ περιμένετε στη σειρά σας, ακόμη και σε καφενείο για να πάρετε τον καφέ σας, υπάρχει κάποιος πιο «γνωστός» στον καφετζή, ο οποίος αυτονοήτως εισέρχεται εμβόλιμα και σας παίρνει τη σειρά, με τον αέρα του ανθρώπου που συναλλάσσεται συχνά στον συγκεκριμένο καφενείο; Πόσες φορές έχετε επιχειρήσει να λάβετε ακριβή τηλεφωνική πληροφόρηση από κάποια Υπηρεσία και δεν το έχετε πετύχει;

Με άλλα λόγια πόσες και πόσες φορές στην καθημερινή επαγγελματική, κοινωνική και ιδιωτική σας ζωή, σας έχει τύχει ο επιτετραμμένος συνομιλητής σας να μην είναι σε θέση να σας εξυπηρετήσει και κυρίως να μην επιθυμεί να αναλάβει την ευθύνη που του αναλογεί από τον θεσμικό, επαγγελματικό ή ακόμα και κοινωνικό ρόλο που υπηρετεί; Ευθύνη που μόνος του, εκούσια, κατά την επιλογή του επαγγέλματος ή/ και της θέσης του, έχει αναλάβει.

Κατά την πρόσφατη περίοδο της οικονομικής κατάρρευσης της χώρας, η άρνηση ανάληψης ευθύνης μοιάζει να εμφανίζεται πλέον ως φυσιολογική κατάσταση. Κανείς δεν φταίει, κανείς από μας δεν είναι υπεύθυνος για την κατάρρευσή μας, πολύ περισσότερο κανείς διαχρονικά από την πολιτική εξουσία δεν έχει αναλάβει έστω και μέρος της ευθύνης για ό,τι έχει συμβεί. Ακόμα και η ιστορική πλέον δήλωση πολιτικού στελέχους ότι «μαζί τα φάγαμε» καταδεικνύει ακριβώς την επιθυμία διάχυσης ευθύνης. Όταν κάτι καθίσταται καθολικό, όταν όλοι είμαστε με αόριστο τρόπο συνένοχοι, τότε κανείς κατ' ουσία δεν αναλαμβάνει το μερίδιο ευθύνης που πράγματι του αναλογεί. Άλλωστε, αδυναμία ικανοποιητικής εκτέλεσης του θεσμικού ρόλου και άρνηση ανάληψης ευθύνης παρατηρείται και στην προσπάθεια ελέγχου της φοροδιαφυγής. Ας μην ξεχνάμε την πολιτική αντιπαράθεση γύρω από τις «λίστες»,

οι οποίες διαχρονικά από το 2009 έως και σήμερα βρίσκονται στην αιχμή της πολιτικής συζήτησης, πλην όμως η εκμετάλλευσή τους δεν έχει αποδώσει τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Ακριβώς, η ίδια δοκιμασμένη τακτική μη ανάληψης ευθύνης επιχειρείται να εφαρμοσθεί και στην τραγική περίπτωση της πυρκαγιάς στην Αττική. Πυρκαγιά, η οποία όχι απλώς κατέκαψε μεγάλο μέρος από το ελάχιστο πράσινο της περιοχής καθώς και δύο οικισμούς-πόλεις, αλλά επιπρόσθετα σκότωσε άγνωστο ακόμη και σήμερα αριθμό συνανθρώπων μας. Οι εικόνες και οι πληροφορίες που έρχονται σιγά-σιγά στη δημοσιότητα, εκτός από την τραγικότητά τους, αναδεικνύουν την έλλειψη προληπτικού σχεδιασμού, τον αποσυντονισμό των αρμοδίων αρχών κατά την κρίσιμη ώρα και τελικά την απουσία κάθε αποτελεσματικής ενέργειας, ώστε να περιορισθεί τουλάχιστον η απώλεια ανθρώπινων ζωών.

Όμως, μετά την καταστροφή και σαν να μην έφτανε η απώλεια των συνανθρώπων μας, πάνω στα αποκαΐδια παρατηρούμε να εξελίσσεται το γνωστό παιχνίδι της μη ανάληψης ευθύνης. Η πρώτη γραμμή άμυνας επιχείρησε να αποδώσει την ευθύνη για την καταστροφή σε εξωγενείς παράγοντες ανωτέρας βίας, όπως ο άνεμος και η ταχύτητά του, η κλιματική αλλαγή. Όταν, οι παράγοντες αυτοί δεν κατάφεραν να ανατρέψουν το αρνητικό αίσθημα, άρχισε η προσπάθεια επίκλησης της συλλογικής ευθύνης που καθιστά όλους μας συνυπεύθυνους και κατά συνέπεια κανέναν. Άρχισε η αόριστη επίκληση της άναρχης και αυθαίρετης δόμησης. Ωσάν αυτή να μην ήταν επί δεκαετίες γνωστή στους έχοντες την ευθύνη του σχεδιασμού αποτροπής καταστροφών και ωσάν όποιος είχε αναλάβει την ευθύνη του σχεδιασμού αντιμετώπισης έκτακτων περιστάσεων να ήρθε από άλλη χώρα ή ακόμη και από άλλον πλανήτη και να ήταν βολικά αμάθητος. Όταν, όμως, και αυτός ο λόγος δεν κατέστειλε τη βουβή οργή, άρχισε ο πολιτικός και κοινωνικός εμφύλιος. Οι ευθύνες γίνονται γαϊτανάκι: «Όχι δεν φταίω εγώ, φταις εσύ» και καιρός να παίξουμε την κολοκυθιά.

Έτσι και στην περίπτωση της καταστροφικής πυρκαγιάς και ενώ δεκάδες χάθηκαν και αρκετοί ακόμη χαροπαλεύουν στις μονάδες εντατικής θεραπείας, επαναλαμβάνεται το χιλιοειπωμένο έργο της αποποίησης της ευθύνης. Κανείς τελικά δεν είναι υπεύθυνος. Και προφανώς κανείς δεν είναι, αν ένας ψυχασθενής ή εγκληματίας αποφασίσει να βάλει φωτιά ή αν ο άνεμος πνέει με 10 μποφόρ. Κάποιοι, όμως, από εμάς, είναι υπεύθυνοι για να σχεδιάσουν, να συντονίσουν και με επιτυχία να αποτρέψουν τη μεγάλη καταστροφή. Όπως, κάποιοι από εμάς και όχι όλοι μας είναι υπεύθυνοι, διότι έκτισαν και μπάζωσαν παράνομα τις οδούς διαφυγής.

Αυτή την τραγική ώρα του συλλογικού μας πένθους, ας αναλογιστούμε αν τελικά μας αρέσει αυτό που ζούμε. Ας σκεφτούμε μήπως η εύκολη λεκτική συγγνώμη συνιστά απλώς το άλλοθι μας να παραμείνουμε βολεμένοι στην ίδια ακριβώς κατάσταση. Έτοιμοι να επαναλάβουμε τα ίδια. Και κυρίως αποφασισμένοι να μην αναλάβει ο καθένας από εμάς την επαγγελματική και κοινωνική ευθύνη που του αναλογεί.

Ασπασία Μάλλιου